GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 73.

Z KRAKOWA DNIA 10 WRZESNIA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Z Peterzburga d. 7 Sierpnia d. k.

Dnia 27, 28 i 30 z. m. w obecności N. Cesarza Jmci i N. Rodziny Cesarskiey, pułki gwardyi, i woyska wszelkiey broni znayduiąc się w stolicy i iey okolicah, więcey 50,000 głów wynoszące, odbywały wielkie obroty woienne na rowninach Oranienbaumskich. W attakach i bitwach pozornych, obie strony dawały dowód znaiomości i talentów woiennych Zwycięzcy i zwyciężeni wykonywali rozmaite obroty napadu i odwrotu, stosownie do prawideł taktyki. Oranienbaum było oblężane i brane. Widok ten ściągnął wielką liczbę osób oboiey płci, które miały ukontentowanie widzieć zbliska bez żadnego niebezpieczeństwa walkę naypięknieyszego woyska, i obroty iego woienne, w których okazało ten porządek i sprawę, iakiemi się z taką chwalą w ostatnich wyprawach zaleciło.

Dnia 30 Lipca wieczorem Cesarz Jegomość z całym swoim dworem udał się do pałacu Taurykiego.

Dnia 31 Minister Pruski Schöler dał niedaleko miasta wspaniały festyn, który NN. Cesarz JMć, Cesarzowe, nowo zaślubieni i inne osoby Cesarskiey familii zaszczycili swoią obecnością. N. Cesarz i Wielcy Xiążęta znaydowali się na nim w mundurach Pruskich i mieli znaki orderów Pruskich. Dany był bal, faierwerk, illuminacyia i wspaniała wieczerza na 500 osób. Wszystko, co tylko porządek i gust dodać może do wspaniałości, przyłożyło się do uświetnienia tego festynu. O faierwerku wspomniemy, iż skoro zaszło słońce, wypuszczono przed oknami balowey sali mnostwo rakiet, które głusząc muzykę, zwabiły wszystkich do okien. W tem uyrzano płonący faierwerk. I kiedy piękność ogniów, przechód kolorów w porządku naśladuiącym tęczę, zadziwiał wszystkich i bawił, dały się widzieć cyfry N. Pana w świetle podobnem do słońca, unoszone przez Jeniuszów zwycięztw, pokoiu i obfitości w świątyni chwały, na szeregu kolumn opieraiącey się. W tem łagodnieie światło, zmienia się porządek kolumn i postać Jeniuszów, ukazuie się imie Elżbiety, a Jeniusz dobroci sypie obfitą ręką kwiaty na to imie, drogie sercu każdego. Daley wspaniała postać Minerwy, trzymaiąca cyfrę Cesarzowey Maryi, zabiera mieysce.

W tymże czasie złączone imiona Wielkiego Xięcia Mikołaia z N. Jego Małżonką płoną różowym ogniem, w świątyni, strzeżoney przez Hymena i Kupidyna. Wspaniały ten i kosztowny faierwerk, trwał więcey godziny, poczem znowu rozpoczęły się tańce. Nayiaśnieysza Rodzina oddaliła się po północy z balu, który się przedłużył do godziny 7mey zrana.

Z ukontentowaniem donosiemy czytelnikom naszym (pisze Ruski Inwalid) iż Major Szweców, który się tak niespodzianie dostał w niewolę dzikim Czyczeńcom, i tak długo był w niey trzymanym, iest iuż wolny.

Dnia 3 b. m. poświęcone zostały chorągwie 2 dywizyi gwardyi, na placu pałacowym w przytomności N. Pana, NN. Cesarzowych Elżbiety i Maryi, W. Xiężney Alexandry Teodorówny, oraz WW. Xiążąt Konstantego, Mikołaia i Michała, tudzież Xięcia Pruskiego Wilhelma. Całą tą paradą dowodził Xiąże Jmć Cesarzewic.

Marszałek Królewsko-Pruskiego dworu Baron Szylden i Jenerał Pruski Nacmer otrzymali order S. Anny I. klassy, a Hr. Lottum, Szambelan Pruski tenże otrzymał order 2giey klassy, ozdobiony dyiamentami.

W tych dniach wyszło tu urządzenie patryotycznego Towarzystwa Dam Petersburskich, działaiącego pod Naywyższą opieką Cesarzowey Jeymości Elżbiety Alexiejewny. Wydanie takowych urządzeń, można nazwać naylepszym środkiem do rozszerzenia czynności tego pożytecznego Towarzystwa, zaiętego iedynie dobrem i miłością ludzkości — Przedmioty zatrudnień iego są następuiące: — 1. Utrzymanie szkoły sierot, oraz domu zatrudnień. — 2. Pomoc ubogim płci żeńskiey, maiącym wieku lat 66, obarczonym zgrzybiałą starością — 3. Kalekom znayduiącym się w Petersburgu, nie będącym w stanie pracowania i utrzymania liczney rodziny. — Nadto iest usiłowaniem Towarzystwa, aby wdowom i sierotom zupełnie pozbawionym sposobu utrzymania się, dawać pomoc i zręczność opędzenia potrzeb przez własną pracę.

Statek Parowy.

Statek parowy, który odbywa podróż co dzień po przestrzeni zatoki Finlandskiey z Petersburga do Kronsztatu, nie iest ieden, ale składa się z dwóch oddzielnych statków. Podróż ich tak była dotąd urządzona, iż płynąc co dzień ze stolicy do pomienionego portu i powracaiąc spotykały się na połowie drogi; gdyż kiedy ieden wypływał z Petersburga, drugi opuszczał Kronsztat; i tak statki te nigdy się z sobą w iednym nie znayduią mieyscu, chwilę tylko są blisko siebie, i to kiedy się miiaią. Jeden z nich iest większy dwa razy od drugiego; a chociaż i mechanika większego iest silnieysza, maiąc podwóyne koła, bieg iednak równie iest prędki; szybkości tego biegu żaden z naywiększemi żaglami przy naysilnieyszym wietrze nie wyrównywa statek. Pan Bert właściciel takowych statków, za każdem wyczytaniem z gazet smutnego zdarzenia gdziekolwiek na statkach podobnych przytrafionego, pośpiesza donosić publiczności, iż statki iego, wyięte są od takich wydarzeń, i że siadaiący na nie mogą bydź pewni i bezpieczni od wszelkiego przypadku.

Z Londynu d. 23 Sierpnia.

Mowią, iż Królowa na połog Xiężnie Karolinie (Koburgskiey) ustąpi swoiego pałacu, ponieważ tam będzie miała większą spokoyność, niżeli w Camelfordhouse.

i Ministrowie, którzy podług zwyczaiu przy rozwiązaniu znaydować się muszą, będą bliżey tego mieysca.

Parlament iest tymczasowo d. 3 Listopada odroczony, i pewnie się w tym roku nie zgromadzi.

Mowią, iż będą nowe bilety skarbowe wydane, które bank przyymować będzie na 4 od 100. Zresztą tak iest teraz kredyt Anglii ugruntowany, iż każdy woli brać w Londynie 3 lub 4 niżeli we Francyi lub w Ameryce 7 od 100.

Tak zwani Brunświccy rycerze, towarzystwo utworzone w Norwich z naysznakomitszych mieszkańców dla przytłumienia nieszczęsnego ducha rewolucyi, które ma po innych miastach pobratynskie towarzystwa, uchwaliło na ostatnim swoim zgromadzeniu, które składało się blisko z 200 osob, podziękowanie Lordowi Sidmouth za dzielne iego środki przeciw buntownikom. Minister ten iest założycielem tego towarzystwa.

W Guildhall trafiło się przed kilku dniami zabawne zdarzenie. Otyły bardzo morski porucznik zaniosł do Lorda Prezydenta skargę przeciw gospodyni swoiey, iey corce i wszystkim mieszkańcom tego domu, że sprzysięgli się przeciw niemu, i chcieli go przez elektryczność i przyciągaiącą siłę życia pozbawić, i że utracił iuż władzę członków i dostał zawrotu głowy. Lord Prezydent zwrocił iego uwagę na tłusty iego brzuch; lecz on zapewniał, że to iest puchlina pochodząca z przyczyny tego piekielnego spisku i napełniona samem palnem materyiałem. Młoda corka gospodyni rzekł daley, tak dalece pociągaiącą swoią siłę na mnie wywarła, iż wyrwała mi dwa zęby. Sięgnął do kieszeni i pokazał obwinięte w papierze dwa zęby. Nadaremnie usiłował Lord Prezydent otyłego porucznika wyprowadzić z iego uprzedzenia. Obstawał ciągle, iż nie tylko rodzina, ale mnostwo osob są winnemi nastawania na iego życie, który tyle usług kraiowi uczynił.

Dawna powieść, że kiedy w dniu 7miu braci śpiących deszcz pada, tedy padać będzie przez dni 40, sprawdziła się u nas tego roku. Minął iuż ten czas i zdaie się zaczenać pogoda.

Z Gibraltaru nadeszły tu listy do 28 Lipca. Osada i mieszkańcy byli zdrowemi. Hiszpanie zabronili iednak wszelkiego związku z tem miastem. Handel ustał, a na przedporciu stoi 59 okrętów przeznaczonych do portów Hiszpańskich, które nie mogą odpłynąć. (Do Algieru przywiozła morową chorobę powracaiąca z Mekki Maurytańska karawana. Lękaią się, aby złe nie rozszerzyło się na całą Afrykę.)

Gazeta ministeryialna Goniec opisuie świetne teraźnieysze położenie Anglii. Codzienie wzrasta zaufanie, a z nim ustaie nędza, którey doświadczaliśmy od nieiakiego czasu. Handel bawełnianemi rzeczami kwitnieie, i od nieiakiego czasu zamawiaią w naszych rękodzielniach więcey artykułow niżeli ich dostarczyć mogą. Zawstydzonemi zatem są podli przepowiadacze przyszłych naszych nieszczęść i nędzy. Dobrzy ludzie cieszą się, że handel Anglii przybiera znowu należną sobie postawę. Głośne skargi lądu na rozszerzanie się rękodzieł Angielskich, iasnym są dowodem ich wziętości. Poki handel Angielski był w nieczynności, nie słyszeliśmy ztamtąd iak tylko narzekania i obawę, aby nieożył;

teraz prassv Niemieckie zat.udnione iedynie są złośliwemi paszkwilami przeciw iego istnieniu. Tak więc zdarzenia zprawdziły mądre przepowiedzenia tych, którzy przewidywali, że wypogodzi się zaćmiony widokrąk, iże W. Brytaniia odzyska świetność dawnego handlu i stanie się znowu składem handlu polerownego świata. — Gazeta Manszersterska Herold potwierdza powyższy opis o zakwitnieniu handlu. " Od 3 tygodni (wyraża) podniosły się u nas widocznie handel i rzemiosła; podwyższona iest płaca robotnikom, cena żywności spadła i ustały narzekania cierpiących nędzę. Radość okazuie się na wszystkich twarzach, ponieważ rzemieślnik i wyrobnik zaspokoić może głod swych dzieci, bez obawy, że ostatni bochenek chleba kraie. " (Tak daleko więc doszły teraz rzeczy w Manszesterze. ?)

Powyższa ministeryialna gazeta Goniec umieściła także artykuł następuiący: " Układy, które zachodzą między Rossyią i Hiszpaniią o pomoc na pokonanie rokoszanow Hiszpańskiey Ameryki, nie wiele obchodzą politykę Anglii. Obawa iest tam zbyteczną, gdzie niema niebezpieczeństwa. Ggybyśmy na każdą zważali pogłoskę lub mięszać się do niey chcieli, tedy okazalibyśmy więcey prożności, niżeli mądrości. Gdyby nawet Hiszpaniia żądała od Angliii pomocy i nie otrzymała, u Rossyi zaś była szczęśliwszą, tedy i na to byłby rząd Angielski oboiętnym. Jakże politykę Anglii mogłyby obrażać czyny obcych rządow, kiedy te tyczą się tylko własnych ich interessow? Wezwanie nas do mięszania się do sprawy, która zupełnie dla nas iest obcą, pochodzące od strony, która zawsze i w naywiększey nawet potrzebie odrzucała wszelkie pośrednictwo Mocarstw zagranicznych, iest zadziwienia godne. Daie się słyszec boiaźń, że Rossyia wesprzeć może dzielnie Hiszpaniią, nie dla szkodzenia naszem interessom, ale dla podbicia buntownikow. Dotąd nie zaprzeczono ieszcze żadnemu narodowi prawa, żądania od innego pomocy do uśmierzenia woyny domowey. Na owczas tylko możnaby się przeciw tey pomocy żalić, gdyby zmierzała do obalenia zasad powszechnie uznanego i dobrze rozważonego systematu porządku i zgody, podług którego rządzi się teraz Europa. Nikt niema prawa czynić tego, coby nadwerężało prawa drugiego; ta maxyma rozciąga się nawet do rządow. Wiemy dobrze, iż powiedzą iężykiem rewolucyyney metafizyki, że walka między Hiszpaniią i iey osadami idzie o prawa człowieka. Lecz nim przyznamy tę naukę, należy nam wprzod powiedzieć przez co Hiszpaniia odwieczne swoie prawo rządzenia Amerykańskiemi swoiemi osadami utraciła? Nayprościeysze wyobrażenia mogą bydź przez fałszywe wykłady przeistoczone; południowa Ameryka przeięła nieszczęściem cień wolności i niepodległości z takim zapałem, iaki zazwyczay nowość wzbudza. Sądzi nierozsądnie, iż odmiana ulepszy iey stan; lecz czeka ią ieszcze tak okropna klęska, iakiey już Europa doświadczyła. Im prędzey Hiszpańskie osady pod berło swoiego Króla powrócą, tem lepiey. Gdyby to iedynie przez natężenia macierzystego kraiu nastąpić mogło, cieszyłoby nas tem więcey, bo byłoby znakiem, iż iest w stanie utrzymać przywróconą tam swoią władzę. Jeżeliby zaś wypadła potrzeba uży-

cia do tego celu sił innych Mocarstw, tedy ostatnie w Europie zdarzenia dowodzą dostatecznie, iż konfederacyia tych Mocarstw niema osobistego widoku powiększenia się, ale iedynie trwałą spokoyność i szczęśliwość świata na celu.—Jaką Angliia w tey okoliczności przybierze postawę, czas dobiero okaże. Postępowanie iakiekolwiek iednak iey będzie, nie zhańbi zapewne polityki, która iey pomiędzy narodami Europeyskiemi tak wysoki ziednała stopień. Angliia przelewała dotąd swoią krew i łożyła swoie bogactwa nie za uroioną sprawę ludzkości, która iest corką wiarołomstwa, wzniecaną powstaniami, a wspieraną pałaszem, ale za sprawę, która, iak dzieie i filozofiia uczą iest naylepszą, i nayprzystoyniey szą dla człowieka, i która nie może bydź zniszczoną bez obalenia zasad społeczeństwa Za taką sprawą walczyła Angliia i tak wielkie łożyła ofiary. Angliia nigdy zasad swoich nie odmieni. ,,

---

Z Brazylii odebraliśmy tu doniesienia że Król mianował pierwszym Ministrem P. de Vall Nowa, Ministrzem związkow zagranicznych i woyny Hr. Palmella, Ministrem morskim Hr. Arcos, a Skarbowym P. Bozerro. — Przy odeyściu z Rio-Janeiro ostatniego pocztowego sztabu, nadszły tam doniesienia z nad rzeki Plata z d. 22 Maia. Woyska Portugalskie od opanowania Montevideo, nietylko kroku naprzod nie postąpiły, ale dla niedostatku żywności zaledwo się w tem mieście utrzymały. Rokoszański Jenerał Ohiggins postąpił przeciw portowi Conception, którego broni 800 Hiszpanow pod Pulkownikiem Sanhez. Ogołem doniesienia, które z Buenos-Ayres w Monntewideo miano, wystawiały iak nayporn yślnieysze położenie rokoszanow. Woyska Królewskie w wyższym Peru opanowały wprawdzie Salta, ale w krótce z niey wyparte zostały, i pod Taria 400 ludzi i większą część taboru utraciły. Jenerał rokoszański Arismendi czynił przygotowania do wydania bitwy woyskom Królewskim, które niedawno nadeszłym z Kadyxu korpusem zmocnione zostały. Woyska rokoszanow są od nieiakiego czasu wszędzie szczęśliwe. Ostatnia bitwa, którą Piar stoczył, była stanowiącą, i wszystkie zgadzaią się doniesienia, że była naykrwawszą w tey woynie; Hiszpanię okazali nadzwyczayną odwagę, ale nakoniec zwyciężonemi zostali. Wszędzie biią oni się uporczywie; ale liczba rokoszanow codziennie wzrasta. — List z wyspy S. Tomasza, donosi iż przybyły tam niedawno okręt Ziednoczonych Stanow północney Ameryki Fanny przywiozł wiadomość, że korpus woyska Królewskiego pod rozkazami Jenerała Morillo pobity został w długiey i krawey rozprawie przez znaczną dywizyią rokoszanow pod Jen. Arismendi. Hiszpanie walczyli zapamiętale; przełamali nawet prawe skrzydło nieprzyiacielskie, ale nic przeciw przewyższaiącey liczbie wskurać nie mogli. Trzy działa i wiele ammunicyi dostało się w ręce zwycięzcom. Wielu officerow Królewskich zginęło w tey rozprawie, która także drogo kosztowała rokoszanow. Morillo i wielu znakomitszych officerow uprowadził oddział jazdy, który pałaszem otworzył sobie przeprawę. Zwycięztwo to zapewniło rokoszanom cały brzeg; woyska Królewskie cofnęły się w głąb kraiu, i oczekuiąc na posiłki. — Gazety z Charlestown pod d.

13 Lipca zawieraią następuiące doniesienie z Hawanny: " Kapitan Mac Dougall, który przybył tu w 7 dni z Hawanny, powiada, że flota pod sprawą Consulado, złożona z 6 do 7 dobrze uzbroionych i ludem osadzonych okrętów i przeznaczona do obrony St. Augustin, odpłynąć tam miała d. 1 Lipca. Jeżeli tam nadeydzie przed opanowaniem tey twierdzy przez Mac Gregor, tedy spodziewać się potrzeba żywey pomiędzy niemi bitwy. Inna osoba przybyła z Hawanny, zapewnia, że Kapitan brygu Hiszpańskiego, który wraz z fregatą uderzył na galiotę Zjednoczonych Stanow został przez sąd woienny w Hawannie skasowany, a Kapitan fregaty odesłany został do Hiszpanii, gdzie podobnąż czeka go kara. Od czasu iak chorągiew rokoszańska pokazała się w wchodniey Florydzie, przyłączyło się do niey kilka set ludzi, i zapewniaią, że Mac Gregor w krótce będzie miał tyle ludzi ile będzie żądał.,,

Z Paryża d. 21 Sierpnia.

Obraz Gerarda, wystawiaiący wiazd Henryka IV do Paryża, kupił N. Król nasz i darował miastu Paryżowi.

Wyszedł tu iuż przepis obchodu uroczystości S. Ludwika w d. 25 b. m. który ma wiele podobieństwa do przeszłorocznego. — Xżę Wellington czyni wielkie przygotowania na ucztę dla Rodziny Królewskiey. Liczba wysokich gości będzie tylko 25. — Neapolitański Poseł, Hr. Castel-Cicala da podobnąż ucztę.

Po odbytym w d. 13 b. m. między St. Aubin i Ligny popisie woysk Pruskich, znaydował się N. Król Pruski w wieczór na teatrze w Ligny, na którym śpiewanych było wiele na iego przybycie zrobionych pieśni, między któremi naywięcey przyklaskiwano wyrażaiącą: " Kiedy odwiedzaią się Królowie, ludy podaią sobie rękę.,, — Marsz: Oudinot, Xżę Reggio, który iak wiadomo powitał na granicy Króla otrzymał wstęgę orła czarnego. Za przybyciem tego Marszałka do Ligny, dane w wieczór zostało woyskom Pruskiem hasło: " Fraacyia i Burbonwie.,,

Na ostatniem posiedzeniu rády stanu, na które powołanemi nawet byli niektórzy parowie, a między innemi HH. Garnier i Molé, rzecz była o ustanowieniu majoratów dla nowych parów, i postanowić miano, iż na przyszłość nikt nie może bydź parem, ieśli przed mianowaniem nie ustanowi majoratu.

Wydawcy pisma *le Censeur* PP. Comte i Dunoyer, którzy w 3ciey części rzeczonego pisma wydrukowali rękopism z wyspy S. Heleny i wezwanie do osadzenia na tronie syna Napoleona, zostali przez sąd policyi poprawczey, których sprawa długo się ciągnęła, skazanemi każdy na roczne więzienie; zapłacenie razem 3000 fr. kary pieniężney, na utratę przez 5 lat prawa obywatelstwa i tyleż lat zostawania potem pod dozorem policyi. Oprócz tego każdy z nich musi złożyć 1000 fr. porękoymii. 3cia część rzeczonego pisma iest na zawsze skonfiskowana. Drukarz Renaudier, który ią drukował, zapłacić musi 3000 fr. kary, a kosztów sądów pierwsi dway 9 części, a trzeci część 10tą.

Przybył tu Nuncyusz Papiezki, Kardynał Brancadoro, przeciw któremu, gdy doniosł o swoiem przybyciu, wysłał Dwór powóz stanu. Miał iuż u Króla audyencyią.

Na St. Domingo umrzeć miał Petion i na iego mieysce obrać miano 80 letniego ienerała.

Były Francuzki Radca stanu Real, który przed rewolucyią był fabrykantem likieru w Grenoblu, chwycił się w Nowymjorku dawnego swoiego rzemiosła.

Z Rzymu d. 6 Sierpnia.

Dnia 28 z. m. odprawił Papież w Rzy-

nie (iak się iuż dawniey doniosło) tayny Konsystorz, i miał do zgromadzonych Kardynałów następuiącą przemowę:

" Wielebni Bracia! — Powróciwszy po znaney w całym świecie kolei wypadków na Stolicę Apostolską, i obiąwszy znowu z wolnością powierzony od Boga pieczy Naszey rząd Kościoła Katolickiego, niczegośmy tak bardzo nie pragnęli, iak urządzić stósowniey duchowne sprawy we Francyi, i zaradzić ciężkiemu złemu, iakiem tam Kościół od lat tylu był nawiedzonym, aby tym sposobem Religiia Katolicka w tem Państwie dawny blask swóy odzyskała. Teraz możemy Wam, Wielebni Bracia, donieść, iż to, czegośmy tak bardzo pragnęli, otrzymaliśmy za pomocą Bozą. Gdyż, skoro nayukochańszy w Chrystusie Syn Nasz Ludwik XVIII szczęśliwym sposobem znowu na tron Oyców swoich powrócił, chwycilismy się tak zręczney sposobności, aby z nim, o którym wiedzieliśmy dobrze, że go naybogoboynieysze uczucia ożywiaią, o ustalenie spraw koscielnych w Królestwie iego, rozpocząć układy; a że Nasze usiłowania przez tego szanownego Monarchę wspieranemi były, przeto przywiedliśmy nakoniec do skutku ugodę, którą Nasz ukochany Syn, *Ercole di S. Agata alla Suurra*, Dyiakon S. Kościoła Rzymskiego, Kardynał Consalvi, i Nasz ukochany Syn, Hrabia Blacas d'Aulps, i nadzwyczayny Ambassador Króla Chrześciiańskiego przy Nas i Stolicy Apostolskiey, opatrzeni obadwa w należyte pełnomocnictwa, podpisali, i którą J. K. Mość zatwierdził. Wielka radość, którą w Nas tak szczęśliwe zdarzenie wzbudziło, dzielemy dziś z Wami, Wielebni Bracia, którzy w szczęściu i nie szczęściu, w smutku i radości, okazaliście się wiernemi towarzyszami Naszemi. Dla uwiadomienia Was o osnowie tey ugody, każę ią Wam przełożyć wraz z Apostolskim listem Naszym, którym ią, iak zwyczaynie, potwierdziliśmy uroczyście. Wydaliśmy również drugi list Apostolski, w którym zakreślone są nowe granice, iakie mieć będą na przyszłość Dyiecezyie Francuzkie, których liczba, iak obaczycie, bardzo pomnożoną została. Gdy tym sposobem rzeczy na lepszym stanęły stopniu, powracaią Kościoły Francuzkie do należącego się im dostoieństwa i blasku. O tym nader pocieszaiącym i przyiemnym wypadku, nie zostawia Nam żadney wątpliwości doświadczona pobożność Chrześciiańskiego Króla, który Nam przyrzekł postarać się ieszcze rozciągley i hoyniey o dobro Religii Katolickiey.,,

" Podczas układów w tak zbawienney sprawie, stawały w rzeczy samey w drodze czasem takie przeszkody, które zdawały się usiłowania Nasze tamować, i prawie zniweczać. Przeszkody te atoli iuż uprzątnione szczęśliwie; szczególniey zaś przyczyniły się do poparcia sprawy naypokornieysze listy kilku z tych Biskupów, którzy nie skłoniwszy się do wezwania Naszego względem abdykacyi Kościołów, okazali Nam żałość swoią z niemałego bólu, który sprawiło Nam zachowanie się ich w tey okoliczności; przyczyniło się do tego także urzędowe pismo, w którem wzwyż pomieniony Hrabia Blacas daie poznać, iż upoważnionym iest od Króla oświadczyć w imieniu iego; że każda przysięga, którą poddani Konstytucyi i Prawom Królestwa posłuszeństwo ślubuią, nie tycze się niczego innego, iak tylko stosunków cywilnych, i że oni przez

tę przysięgę żadną miarą nie są obowiązani do tego, coby się Prawom Boga i Kościoła sprzeciwiało. To pismo, i wzwyż pomienione listy Biskupów, kazaliśmy Wam wraz z innemi, do tych układów ściągaiącemi się dokumentami, także przełożyć. „

" To, co Nam w tak ciężkich staraniach Papiezkiey dostoyności Naszey, tak wielką sprawiło pociechę, chcieliśmy Wam, Wielebni Bracia, udzielić. Dla podwyższenia zaś uroczystey radości dnia tego, i dla naznaczenia go iakąkolwiek znakomitą pamiątką, postanowiliśmy Kollegiium Wasze nową liczbą Kardynałów pomnożyć. „

" Między temi, których dnia dzisieyszego Kardynałami mianować umyśliliśmy, zaymuie pierwsze mieysce Wielebny Brat, Alexander Angelikus Talleyrand Perigord, były Arcybiskup Reymski, którego Król Chrześciiański zaraz w pierwszych latach Papieztwa Naszego, dla zasług iego iak naymocniey Nam zalecił. „

" Z powodu zawartey z Chrześciiańskim Królem ugody, i dla wyświadczenia Mu czegoś przyiemnego, oraz dla okazania wdzięcznych i życzliwych uczuć Naszych Narodowi Francuzkiemu, który podczas pobytu Naszego wpośród niego, dał Nam tyle dowodów miłości, uszanowania i pobożney hoyności, sądziliśmy, że Nam dwóch ieszcze Kardynałów mianować należy, to iest:

Wielebnych Braci Cezara Wilhelma de la Luzerne, byłego Biskupa w Langres, i Aloizego Franciszka de Bausset, byłego Biskupa w Alais, którzy również w sprawowaniu powierzonego im niegdyś urzędu pasterskiego, wielkie maią zasługi.

Z tych Kardynałów zaś, których w taynym Konsystorzu d. 8 Marca r. p. zatrzymaliśmy *in petto*, ogłaszamy teraz dwóch, gdyż przez chwalebne sprawowanie ciągłych i ważnych interessów, zasługuią na to. Temi są:

Franciszek Cesarei-Leoni, Dziekan S. Roty Rzymskiey.

Antoni Lunte, Dziekan Kamery Apostolskiey:

Cóż się Wam zdaie?

Z mocy Boga Wszechmocnego, SS. Apostołów Piotra i Pawła, i Naszey własney, ogłaszamy Kardynałami-Kapłanami S. Kościoła Rzymskiego:

Franciszka Cesarei-Leoni Dziekana S. Roty Rzymskiey.

Antoniego Lante, Dziekana Kamery Apostolskiey.

Oprócz tych mianuiemy Kardynałami-Kapłanami S. Kościoła Rzymskiego:

Alexandra Angeiika Talleyranda-Perigord, byłego Arcybiskupa Reymskiego;

Cezara Wilhelma de la Luzerne, byłego Biskupa Langreskiego.

Aloizego Franciszka de Bausset, byłego Biskupa w Alais;

" Ze wszelkiemi potrzebnemi i należytemi dyspensami, derogacyiami i klauzurami. „

W Imie Oy†ca, i Sy†na i S. Du†cha, Amen.

W tymże samym Konsystorzu ogłoszono ieszcze kilku Arcybiskupów i Biskupów, a między innemi Ces: Austr: Radcę guberniialnego Kawalera Stufflera, Biskupem Trynskim, i Xiędza Alexego Potschy, Grecko-Unickim Biskupem w Munkacsu.

DODATEK DO Nro 73. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 10 WRZESNIA 1817 Roku WE SZRODLE.

Z Wiednia d. 1 Września.

Z rozporządzenia Xcia Arcybiskupa wczoray w niedzielę odprawione zostało w wszystkich kościołach tuteyszey archidyiecezyi uroczyste nabożeństwo na podziękowanie Bogu za obfite wszędzie urodzaie.

Z Bruxelli d. 24 Sierpnia.

Ministrowie sprzymierzonych Dworow w Paryżu naradzali się niedawno: czyli woysko sprzymierzone we Francyi nie mogłoby bardziey bydź zmnieyszonem? Zdania były rożne. Xże Wellington nie znaydował się na tem naradzeniu, ale zapytano go się potem o iego zdanie, i to było następuiące: Ze bynaymniey nie chce bydź odpowiedzialnym za dalsze zmnieyszenie woysk we Francyi; że lepiey, iżby wszystkie odciągniono, niżeli ie tak pomnieyszone, żeby przestały wystawiać nakazuiącą siłę. Ta odpowiedź przeważyła, i niema iuż więcey wzmianki o zmnieyszeniu rzeczonego woyska.

Dziś rano odgłos wszystkich dzwonow zapowiedział mieszkańcom radosny dzień, który obchodzić maią, to iest rocznicę urodzin nayszanownieyszego naszego Monarchy.

Hr. Regnault de St. Jean d'Angeli, o którym Nowoiorskie gazety donosiły, że dostał pomieszania zmysłow, przybył niespodziewanie do Antwerpii, a wczoray do Bruxelli. Otrzymawszy paszport, którego niemiał, odiedzie iutro z przydanemi sobie dwjema żandarmami do Akwisgranu do swey małżonki, a ztamtąd do Prus.

N. Król Pruski oczekiwany iest wkrótce powracaiąc z Paryża, w Akwisgranie, Kolonii i t. d.

Nasz Królewicz Następca tronu z swoią Małżonką powrócili tu ze Spa.

P. Carnot prowadzący skromne życie w Magdeburgu, pracuie na historyią rewolucyi Francuzkiey od r. 1792 do 1815.

Z Madrytu d 7 Sierpnia.

Kardynał Gravina, który bawił tu długi czas iako Nuncyusz Papiezki pożegnał d. 1 b. m. Króla.

Przeciw panuiącey na brzegach Afrykańskich morowey chorobie przedsięwzięto tu zostały naysurowsze środki ostrożności.

Z wyraźnego rozkazu Króla oznay-

mionem tu zostało, iż 1) wszystkim Hiszpanom, którzy pod przywłaszczycielskim rządem iako radcy lub ministrowie służyli; 2) ustanowionym przez Karola IV posłom, ministrom, sekretarzom poselstwa i konsulom, którzy dozwolili się przywłaszczycielowi zatwierdzić; 3) wszystkim officerom aż do kapitana, którzy ostatniemu służyli; 4) wszystkim pod tymże rządem będącym urzędnikom iakiego bądź rodzaiu; 5) osobom, które od niego odebrały tytuły, iąko to prałatem i t. d.) 6) żonom | powyższych klass ludzi; 7) intendentom prowincyionalnym i nakoniec 8) woiennym kommissarzom, którzy pod przywłąszczycielem służyli, zabroniony iest powrót do Hiszpanii.

Oprócz wielu wysłanych iuż z naszych portów liniiowych okrętów i fregat do południowey Ameryki, uzbraiaią więcey ieszcze na na toż przeznaczenie okrętów. Zamiarem iest rządu zasłonić banderę Hiszpańską przeciw wielu korsarzom, którzy kupieckie nasze okręty zabieraią. Pomiędzy temi korsarzami znayduią się nietylko okręty rokoszanów Amerykańskich, ale i wielu obcych narodów, które prowadzą łatwe do zbogacenia się prędko rzemiosło rozboiu. Dla pomnożenia oraz lądowey naszey siły w Amerykańskich naszych posiadłościach, ma bydź z każdey kompanii piechoty 10 ludzi wybranych i tam posłanych.

Postanowienie skarbowe iest iak naydzielniey popierane. Mamy teraz podobbnie iak inne ludy wielką Xięgę długów, kassę umorzenia i budżet. Wszyscy wierzyciele otrzymaią rewersa na wielką xięgę; a że od kraiowych długów nie płaciemy iak 3 lub 4 od 100, przeto dług zagraniczny wynoszący 400 mill. reąlów (33 mill. talarów) ma bydź naypierwey spłacony. Zapewne pieniądze za sprzedarz północney Ameryce obu Florydow będą na ten cel użyte. Naczelnik nayznakomitszego w Paryżu i Baionie bankierskiago domu podiął się pożyczyć nam pieniędzy pod warunkami dosyć korzystnenemi. Jnny wielki narod chętnieby podiął się takowey pożyczki, gdybyśmy zechcieli zerwać rozpoczęte z iednym z północnych Dworow układy.

Jenerał Morillo przysłał Królowi przepyszną, dyiamentami i perłami wysadzaną kościelną puszkę z Ameryki, którą na rokoszanach zdobył.

Dnia 9 Września 1817.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr
Pszenicy	35	—	34	—	32	—	29	—
— Żyto	25	—	24	15	23	15	23	—
— Jęczmienia	24	—	23	15	20	—	18	—
— Owsa	11	—	10	15	10	—	9	—
— Jagieł	42	—	40	—	39	—	30	—
— Grochu	—	—	—	—	—	—	—	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—	—	—

Bieg Pieniędzy w Wiedniu d. 3 Września.

Czer. Zł. Hollenderski Szeinami Zł. r.

Czer. Zł. Cesarski.

Moneta konwencyyna za 100 . Złr. 314.

W Krakowie d. 9 Września.

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp.	19 gr.	6.
— detto Cesarski . . .	—	18 —	12.
Fryd. Pruskie	—	34 —	—
Luidor	—	36 —	—
Złoto frankowy	—	31 —	—
Szeiny Wiedeńskie za 100 .	—	313 —	—
Złoty ryński Szeinami . .	—	1 —	8.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta, Krakowa, i Jego Okręgu. Podaie

do wiadomości, iż gdy licytacyia publiczna Dzierżawy Browarów Skarbowych, Starościńskiemi zwanych, nad Wisłą przy uyściu Rudawy stoiących, z Prawem robienia piwa, oraz szynkowania piwa i wodki, w dniu 29 z. m. skutku nie otrzymała; przeto powtorna takowa licytacya w dniu 19 b. m. Września, o godzinie 10 zrana w Biórze Wydziału odbywać się będzie. Dzierżawa ta w dniu 1. Października r. b. zaczynać, a zdniem ostanim Maia roku 1823. Kończyć się ma, azatem trwać będzie lat pięć, miesięcy 8. Cenę pierwszęgo wywołania stanowi Summa 2000 Zł. Pol. rocznie, a Vadium wynosi 200. Zł. Pol. i o innych warunkach w Biórze Wydziału wiadomość powziętą bydź może. W Krakowie dnia 6 Września 1817.

Linowski. S. P.
Gadomski, S. W.

Wydział Policyi w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Iego Okręgu. Gdy ogłoszona licytacyia wydzierżawienia Entretrepryzy oświecenia Latarni Mieyskich w czasie zimowych Miesięcy na lat trzy od Igo Października r. b. aż do ostatniego Kwietnia 1820 nie wzięła skutku w dniu 4 b. m. iako powtornym terminie dla braku licytantow; przeto teyżę samey licytacyi w Biórze Wydziału Policyi w Senacie odbyć się maiącey ostateczny na dzień 15 b. m. Września r. b. o godzinie 10tey przed południem oznacza się termin, w którym opalalnie takowych Latarni w Mieście Krakowie naymniey Żądaiący otrzyma, iak skoro Akt licytacyi przez Senat Rządzący zatwierdzonym zostanie. Chcący zaś otrzymać rzeczoną Entrepryzę, obowiązany będzie złożyć Summę Zł. Pol. 2,000 iako Vadium, o kondycyiach zaś do licytacyi służących uwiadomionym bydź może w każdym czasie w Kancellaryii tegoż Wydziału. W Krakowie dnia 5 Września 1817 roku.

Bartsch,
Konwicki, *Sekretarz.*

Sędzia przy Trybunale Cywilnym Pierwszey Instancyi Woiewództwa Sandomirskiego do publiczney podaie wiadomości, iż gdy Wyrokiem w tymże Sądzie z dnia 17 Października 1816 r. na żądanie JW. Alexandry z Xiążąt Lubomierskich Hrabiny Potockiey przeciwko JW. Konstancyi z Xiążąt Lubomirskich Hrabinie Rzewuskiey, tudzież JWW. Alfredowi i Arturowi Hr. Potockim, o oznaczenie terminu stanowczego do sprzedarzy dóbr Opatowa, w Obwodzie Opatowskim Woiewództwie Sandomirskim leżących, w porządku uskutecznienia działu czyniącey zapadłym, termin stanowczy sprzedarzy tychże Dóbr Opatowa na dzień 21 Grudnia 1816 r. przeznaczonym zotał, a licytacyia ta sprzedarzy Dóbr rzeczonych dla niezgłoszenia się chęć licytowania maiących bezskutecznie odbytą została, i gdy Wyrokiem w tymże Sądzie z dnia 3 Stycznia r. b. warónek 6 zmianie teyże sprzedarzy dozwalaiącym; tudzież Wyrokiem w dniu 29 Lipca r. b. powtórny termin do stanowczego przysądzenia sprzedarzy powyższych Dóbr Opatowa, zapadłym, na dzień 15 Września r. b. na godzinę 10tą zrana przeznaczonym, i Podpisany Sędzia do tey czynności delegowanym został: iż Dobra Opatów w terminie oznaczonym sprzedane zostaną, a razem wszystkich chęć kupną maiących wzywa, aby na tymże terminie, to iest dnia 15 Września 1817 r. o godz: 10 zrana w Radomiu w mieyscu posiedzenia Trybunału przed podpisanym do Aktu tego delegowanym stawili się, w którym to terminie dobra Klucza Opatowkiego pod warunkami przepisanemi, naywięcey daiącemu prawem dziedzictwa stanowczo sprzedanemi zostaną.

Warunki Licytacyi 1) Dóbr Opatowskich w Woiewództwie Sandomirskiem, w Obwodzie Opatowskim leżących, za pretium fisci wzięta detaxacya w roku 1799 sporządzona, a w roku 1803 i 804 w drodze exekucyi z JJWW. Sukcessorami Krasińskich, za taką przyięta, przez którą oszacowane zostały a) Miasto Opatów 531,081 zł. pol: 28 gr. b) Zochcin z przyległościami, Biskupice i Bukowiany 146,216 zł. pol. 26⅔ gr c) Tudorów część w Czernikowie z wioską Jurkowie 145,416 zł. pol: (d) Folwark Boradzie z przyległością Łożyce 69,785 zł. pol: 3 1/3 gr. (e) Truskolasy z przyległościami Kruszków, Szczegło, i Worawice 85,310 zł. pol. 8 gr. f) Dobra Niemienice 119,014 zł. pol: 13/3 gr. g) Dobra wsi Jałowęsy 88,696 zł. pol. 28 1/a gr. zaś cały Klucz w

Summie 1,185,581 zł. pol. 28 1/2 gr. 6, 2) Nayprzod cały Klucz Dobr tych będzie na licytacyą podany, a ieżeliby się nikt kupna życzący, nie zgłosił, tedy dobra w szczególności tak poydą do sprzedarzy, iak są oszacowane. 3). Każdy zgłaszaiący się do licytowania całego klucza Dóbr Opatowskich, dwudziestą część taxy Sądowey, każdy zaś do szczególnych tylko dóbr licytowania zgłaszaiący się, dziesiątą część taxy Sądowey, iako vadium czyli zakład w Kommissyi licytacyyney zaraz złoży w gotowiznie — Każdy iednak Wierzyciel, maiący summę na dobrach hypotekowaną, wolny iest od złożenia powyzszego vadii w gotowiznie, i może go złożyć tylko dokumentami wierzytelność iego Dobra ciążące okazuiącemi. — 5) Jeżeli składaiacy vadium nic nie zalicytuie, zaraz po ukończoney licytacyi też vadium bądź w gotowiznie, bądź w dokumentach złożone odbierze. — 6) Każdemu współsukcessorowi, któryby dobra te zalicytował, Prawa względem wierzycieli hypotekowanych, iakie nateraz służą, co do wypłaty kapitałów, aż do zniesienia moratorium presalwowanemi zostaną, a każdy inny kupuiący, w przeciągu trzech miesięcy wierzycielom, zapłacić, lub zniemi ułożyć się winien, i w reszcie summę szacunkową wypłacić obowiązany zostaie. — 7) Summa szacunkowa z licytacyi wypadła w przeciągu miesięcy trzech od dnia licytacyi w całości ma bydź zaspokojona, wyiąwszy gdyby naywięcey daiący, z Wierzycielami Hypotekowanemi pod czas licytacyi, albo wzmiankowanym terminie inaczey się ułożył. 8. Aby iednakowoż w tak krytycznym czasie, i powszechnym braku pieniędzy wkraiu ułatwić, też sprzedarz, do naylepszey ceny wzbić, i wierzycieli Hypotekowanych od szkody zabezpieczyć, załatwiaią się drogi do kupna tak wierzycielom, iako i Sukcessorom summy dobra Opatowskie ciążące maiących, w tym sposobie: iż każdy podobny wierzyciel lub Sukcesor, summami swemi które ma na dobrach Opatowskich, wypłacić się będzie mocen, z tym iednak warunkiem, iż ieżeliby summy Jego były takie, do którychby szacunek dobr niedoszedł, natenczas onera fundi perpetua, i pierwsze długi na Hipotekę nowo kupionych Dóbr przyimuie, z prawem upominania się o takowe u każdego z czterech Sukcesorów JO. Xięcia Antoniego Lubomierskiego, Kasztelana Krakowskiego, w czwartey części 9) Który dobra Opatowskie zalicytuie, odbierze ie w posiadanie z rąk Administratora w 14 dni po licytacyi, ale dokument takowego kupna, dopiero po zupełnem wypłaceniu szacunku licytacyynego do hypoteki będzie mógł bydź wniesionym. Jeżeliby zaś nowy nabywca powyższym Kondycyom w wyznaczonym terminie zadosyć nie uczynił, tedy dobra Opatowskie Kosztem i szkodą niedotrzymuiącego, powtórnie na licytacyą będą puszczonemi, która gdyby niedoszła, do szacunku przez niedotrzymuiącego nabywcę w poprzedzaiącey licytacyi ofiarowanego, tenże niedotrzymuiący nabywca resztuiącą Kwotę z złożonego vadium szkodować będzie, i od czasu dóbr obięcia, aż do oddania trzeciemu który zalicytuie, kalkulacyą Sukcessorom z dochodów będzie złożyć winien. Wszyscy przeto dobra pomienione licytować i kupić sobie życzący, w terminie i mieyscu oznaczonym w sposobie prawnym stawić się zechcą. — O stanie zaś dóbr na licytacyą iść maiących, bądź przed, bądź w samym licytacyi terminie z Jnwentarzów grόntowych u Patrona JW. Powódki u Ur. Antoniego Grabowskiego, w mieście Radomiu przy Ulicy Krakowskiey pod N. 179 mieszkaiącego, znayduiących się, dokładną powziąść mogą wiadomość.

(podpisano) *Nielepiec, Sędzia Delegowany.*

Dnia 16 miesiąca Września 1817 r. o godzinie 3 po południu w wsi Radwanowicach w Okręgu Krzeszowickim położoney, w Częśei Ur. Szymena Solkiewicza we Dworze sprzedane będzie Zyta kop 6 za gotową srebrną menetę. Chęć kupienia maiący zechcą się w oznaczonem mieysu i czasie znaydować.

W Krakowie dnia 3go Września 1817 roku.

Jan Nep. Franki, Komornik.

Dla niewiadomego od lat kilku zamieszkania nineyszem wzywaią się: Jacek Lużeński, Franciszek Lużeński i Anna Lużeńska zamężna, Bracia i Siostry między sobą rodzeni, a Sukcessorowie niegdy Rozalii i Filipa Lużeńskich małżonków Rodziców, aby w celu obięcia spadków na nich po rzeczonych Rodzicach i Babce Zuzannie Bronikowskiey przypadaiącego, zgłosili się do Redaktora Gazety Krakowskiey Ur. Jana Maja, gdzie o spadku tym, u kogo się znayduie, zawiadomionemi zostaną.